

Paardentips.com

101 paarden tips

Inhoud

Voeding

Verzorging

Gezondheid

Training

Voortplanting

Huisvestiging

Weidegang

Klusjes

Overigen

Wie zijn wij?

ISBN 978 90 7815 507 2

Voeding

1. Schimmelvrij hooi

Strooi bij het opslaan van het hooi telkens wat keukenzout tussen de balen, de paarden vinden dit lekker, het beschermt tegen schimmels en het haalt nog wat vocht uit het hooi.

2. Bevroren voedsel

Pas op met wortelen en bieten. Bewaar ze vorstvrij want bevroren voedsel kan darmstoornissen (koliek) veroorzaken.

3. Jonge paarden en krachtvoer

Pas bij jonge paarden in de winter op met krachtvoer. Als een paard weinig of geen training krijgt en wel grote hoeveelheden krachtvoer kunnen er beschadigingen aan het gewrichtskraakbeen ontstaan.

4. Vitamine A-gebrek

Door het gebrek aan vers groenvoer krijgt een paard minder vitamine A binnen. Als het paard een paar kilo brok krijgt, is er niks aan de hand. Maar wanneer je alleen hooi voert, kan er een tekort ontstaan.

5. Drinkwater bij vorst

Ook als het vriest mag het paard naar buiten, als hij maar beschutting heeft en water om te drinken. Je kan een bal in het water leggen zodat door de beweging van de bal het water niet zo snel

bevriest. Het is vaak niet te vermijden bij erg strenge vorst dat het water toch bevriest. Zorg dan dat je meerdere keren per dag vers water geeft want het is belangrijk dat je paard voldoende drinkt.

6. Vezelrijke voeding

In het spijsverteringskanaal van paarden heerst een werkverdeling: enzymen in maag en dunne darm breken eiwitten, vetten, zetmeel en suiker af. In de dikke darm breken nuttige bacteriën de zwaar verteerbare cellulose voor het paard af. Door te veel voer dat arm is aan ruwe vezels, zoals jong gras, krachtvoer, brood en pulp, komen onverteerd zetmeel en suiker in de dikke darm, doden de nuttige bacteriën door verzuring en beschadigen de darmflora. Het resultaat: diarree, koliek en hoofbevangenheid.

7. Ribbentest

Een hele vlugge en makkelijke methode om te controleren of je paard te dik is, is de ribbentest. Je moet de ribben van je paard of pony met de vlakke hand goed kunnen voelen als je er overheen gaat. Als je moet drukken om de ribben te kunnen voelen, heeft je paard meer beweging en/of minder voeding nodig. Als je het paard bekijkt, is het de bedoeling dat je de ribben niet

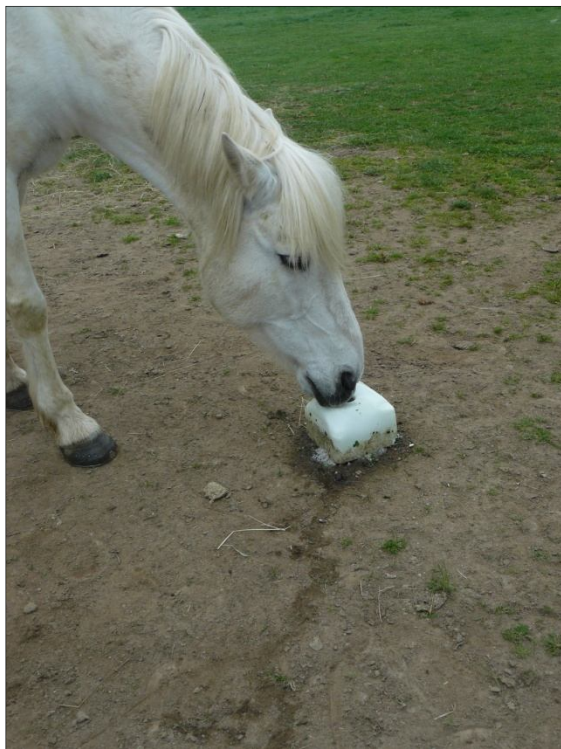
door zijn vacht heen ziet. Is dit wel zo dan is hij waarschijnlijk te mager.

8. Watertemperatuur

■ Ideaal drinkwater is ongeveer 10-12 graden. Je kan een badthermometer gebruiken om de temperatuur te controleren. Een plotselinge omschakeling van bv. stalwarmte naar het drinken van ijskoud water is altijd riskant (koliek!).

9. Liksteen

■ Het is niet zo dat een paard veel zout nodig heeft. Toch kan het zoutgehalte in het voer van je paard te laag zijn, zelfs bij krachtvoer.

Voor paarden die veel werken, dus zweten, en hierdoor zout verliezen (ongeveer 3 gram per liter), hebben behoefte aan wat extra. Als je bedenkt dat een paard bij een

gewone draf en een buiten-temperatuur van 20 graden Celsius ongeveer 6 liter zweet per uur verliest dan begrijp je wel dat wat extra zout geen kwaad kan. Omdat je niet elke dag dezelfde inspanning vraagt van je paard is de behoefte naar zout dus telkens verschillend. Daarom hebben we als tip: hang in de stal en ook in de weide een liksteen. Het paard kan dan zelf de nodig hoeveelheid zout oplikken. Een liksteen bestaat uit 99% natrium-chloride, zout dus. Soms worden er aan likstenen nog wat spoor-elementen en mineralen toegevoegd. Deze extra elementen zijn nooit genoeg als basisvoorziening en moeten door een goede voeding aangevuld worden.

10. Gewicht schatten

■ Om bijvoorbeeld de juiste dosis te bepalen van een bepaald medicijn moet je vaak rekening houden met het gewicht van je paard. Maar hoeveel weegt jouw paard eigenlijk? Je kan hem moeilijk even op de weegschaal zetten en op het oog is het moeilijk schatten natuurlijk. Nu vonden we een formule die het mogelijk maakt een correcte schatting van het gewicht van je paard te maken met een afwijking van 10%. De praktijk moet het uitwijzen natuurlijk ;-)

Je meet de omvang van het paard, vlak achter zijn elleboog en de lengte van het lichaam vanaf de punt van de elleboog tot aan de tuber ischii (het benige uitsteeksel net naast de staart). Als je de meting in

centimeters doet, luidt de formule:

Gewicht in kilogram =

omvang x lengte x lengte

12.000

11. Voederbeurten

Een paard heeft maar een kleine maag (5 tot 15 liter) en daarom is het beter om hem zijn eten verspreid over de dag te geven. Afhankelijk van de totale dagelijkse portie kun je het als volgt verdelen: tot 5 kilo per dag: 2 voederbeurten, 5 tot 7 kilo per dag: 3 voederbeurten en bij meer dan 7 kilo per dag: minimaal 4 voederbeurten

12. Goed hooi

- moet goed ruiken,
- smaakt zoet,
- behoud de kleur van de bloemetjes die erin zitten,
- heeft een goede kleur, groen tot bruinig,
- voelt droog en soepel aan en moet fris en schoon zijn,
- mag niet stoffig of beschimmeld zijn,
- bevat veel goede grassen en weinig 'mindere' grassoorten,
- wordt gemaaid als het nog jong is, tussen de bloem- en zaadperiode in,
- bevat geen giftig onkruid.

13. Gulzige eters

Paarden die nogal gulzig eten, lopen het risico op een slokdarmverstopping. Leg in dat geval een paar grote stenen in de voerbak. Het paard moet deze stenen telkens heen en weer schuiven om bij zijn eten te kunnen en eet daardoor een stuk rustiger.

14. Voeren voor de wedstrijd

Het is niet verstandig om je paard net voor een wedstrijd te voeren. Geef vooral geen hooi. In hooi zit niet veel brandstof, maar wel veel ballast. Je paard zal er dan ook last van krijgen bij het bewegen. Voor een wedstrijd geef je een paard alleen maar krachtvoer, zo'n drie uur van te voren. Er moet voldoende tijd zitten tussen het voeren en het moment dat je paard aan het werk moet. Als je het paard tekort voor een wedstrijd voert dan heeft de voeding geen tijd om te verteren, dus heeft je paard geen extra voordeel van de voedingsstoffen die erin zitten. Na de wedstrijd kan je het paard een netje hooi geven.

15. Drinken op verplaatsing

Er zijn paarden die niet willen drinken als ze van huis zijn. Geef dan lauw water, want van koud water gaat het dorstgevoel weg. Er kan ook verschil zijn in de smaak van het water, dus neem wat water van thuis mee.

16. Hooi voeren in de wei
Als je hooi voert in de wei, maak dan hoopjes verspreid in de wei. Maak één hoopje meer dan het aantal paarden dat in de wei staat. Zo zullen de paarden niet snel ruzie krijgen.

17. Emmer omgooien
Als je paard zijn drink- of eetemmer telkens omgooit, zet deze dan in een oude autoband.

Verzorging

18. Glanzende vacht Na het poetsen van je paard even met schapenwol over de vacht wrijven geeft een mooi glanzend resultaat. Met het scheren van schapen begint men na het lammeren dus dan is het hét moment om aan wol te komen die niet gewassen is. Het is namelijk het vet in deze wol die de mooie glans geeft.

19. Koker uitwassen Vooral in de zomer zie je bij een hengst of ruin weleens droge velletjes aan zijn penis hangen. Wacht tot het paard uitschacht (dat wil zeggen dat hij zijn penis uit de schacht/koker laat komen) en spuit er dan wat baby-olie op. Dit maakt de huid weer zacht en soepel. Twee keer per jaar moet je de koker van hengsten en ruinen uitwassen. Dit gaat het best met lauw water en een lapje. Ook de penis zelf moet dan schoongemaakt worden om ontstekingen door vuilophopingen te voorkomen. Als het paard zelf niet wil uitschachten, kun je hem wat verdovings/kalmeringspasta geven. De penis zal dan vanzelf uit de schacht komen.

20. Horzeleitjes Heeft je paard kleine witgele puntjes op zijn benen? Dat zijn horzeleitjes. Uit deze eitjes komen larven. Paarden likken deze op of ze kruipen door de huid. Dan nestelen ze zich in de maag. Hierdoor kan een

maagontsteking ontstaan. Na 8 tot 10 maanden komen de larven met de mest naar buiten. Dan ontwikkelen ze zich weer tot horzel. Je hebt speciale mesjes en schuursteentjes in de ruitersportzaken om ze weg te halen. Ook moet je ontwormen. Let wel op want niet elk ontwormingsmiddel bestrijdt horzels.

21. Pijnlijke mondhoeken Een paard met scheurtjes of eelt bij de mondhoeken zal niet graag het bit aannemen. Om de mondhoeken zacht en soepel te houden, kun je ze (voor het rijden) insmeren met een beetje slaolie.

22. Mooie staart Het is niet altijd even makkelijk om de staart van je paard te verzorgen. Knopen en klitten zijn vervelend, want je trekt al vlug heel wat haren uit. Om een mooie dikke staart te behouden en makkelijker te kunnen verzorgen, spoel je de staart af en toe met wasverzachter (dat spul dat normaal bestemd is voor je kleren). De staart gaat prachtig glanzen, is lekker zacht en makkelijk te kammen.

23. Droge hoeven Als je paard droge hoeven heeft, kan je na het wassen (dus als ze goed vochtig zijn) de hoeven insmeren met hoefvet. Hierdoor blijft

de hoof langer vochtig. Zorg wel dat je niet overdrijft en verwijder de oude vetlaag voor je een nieuwe aanbrengt. Het beste kan je de paarden 's morgens gewoon in een wei met ochtenddauw zetten. Voor de hoeven is het belangrijk dat je de stallen goed schoonhoudt. Zorg ook voor voldoende beweging voor het paard, dit zorgt voor een goede doorbloeding. Dat is nodig om een gezonde hoof te behouden.

24. Paarden met jeuk Je paard vindt het lekker om zichzelf te krabben aan een paal of stalwand. Het is daarom aangeraden er op te letten dat er nergens in de omgeving van je paard spijkers of ander scherpe voorwerpen zijn waar het zich aan kan bezeren. In plaats van overal (zelfs in de stal) stoomdraden te plaatsen zodat het paard zich nergens kan schuren, kan je ook zorgen voor een veilige krabplaats. Je kan in de handel speciale borstels kopen die je in de stal kan plaatsen, maar als tip hebben we een goedkopere oplossing. Bevestig gewoon twee harde bezemborstels aan de stalwand of een paal in de weide waar je paard zich eens lekker kan krabben. Je hebt zo minder kans dat hij door te schuren aan een harder voorwerp wondjes krijgt of stukken manen en staart afschuurt.

25. Hoefbeslag Tips om het nieuwe beslag van je paard na te kijken:

Het ijzer moet op maat gemaakt zijn naar de voet van je paard en niet

andersom. De smid mag dus niet de wand van de hoof afraspen om ervoor te zorgen dat het te kleine hoefijzer toch nog zal passen.

Het ijzer dat je paard krijgt moet passen bij het werk of sport dat je er mee doet. Het gewicht moet passen bij de maat van de voet.

Voordat het ijzer wordt aangebracht moet de voet goed zijn voorbereid. De voet moet dus bij de toon, de verzenen en aan de buitenzijde korter gemaakt zijn.

Bij de straal en de zool moet het liefst zo min mogelijk weggehaald worden. Alleen de losse schilfers is voldoende.

De straal moet steeds in contact kunnen blijven met de grond.

De nagels, drie aan de binnenkant en vier aan de buitenkant, moeten de juiste maat hebben en de koppen moeten goed in de gaten geslagen zijn.

De uiteinden van de nagels moeten netjes afgeraspt zijn en allemaal op dezelfde hoogte de hoofwand uitkomen.

Er mag geen daglicht tussen de ijzers en de voet doorkomen.

De takken van de ijzers moeten steeds de juiste lengte hebben.

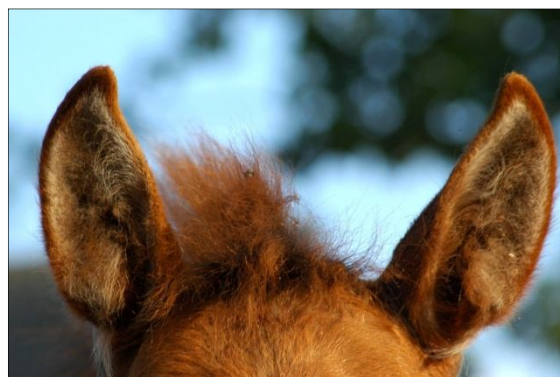
De opzet moet netjes in de daarvoor uitgesneden ruimte vallen en vlak aan de wand liggen.

26. Vetlok

Er is vaak discussie over het wel of niet scheren en/of knippen van de vetlok. Over het algemeen is het mooier om de vetlok weg te halen, maar daarmee haal je ook een natuurlijke bescherming tegen regenwater weg. Het puntje van de vetlok zorgt er namelijk voor dat het regenwater niet in de kootholte terecht komt en dat is weer belangrijk om mok te voorkomen. Sommigen zeggen echter dat dit allemaal wel meevalt en dat de vetlok er best af mag, mits een goede verzorging en stalhygiëne. Hier zul je dus zelf een keuze moeten maken. In ieder geval kun je de vetlok wel wat bijwerken door hem uit te kammen en dan met een schaar evenwijdig aan het been wat bij te knippen. Wil je de kogel liever scheren, scheer hem dan helemaal leeg tot de afgeknipte spoor. Als je de rest van het been niet scheert, maak dan een overgang tussen het geschoren en niet geschoren gedeelte door het scheerapparaat een halve slag te draaien en dan van boven naar beneden een gladde overgang te maken. Let op: er zijn ook rassen waarbij de kroonrand en de vetlok niet geknipt of geschoren worden, bijvoorbeeld de Fries, Tinker, Shire enz.

27. Oormassage

Nerveuze en wat onrustige paarden worden vaak rustiger als je een van de oren gaat masseren. Het is wel belangrijk dat je het paard rustig en vriendelijk benadert.

Voorzichtig met de hand naar het oor toe gaan, bijvoorbeeld strelend over de hals en rustig toespreken en dan voorzichtig naar boven richting het oor. Zachtjes het oor vast nemen en naar beneden knikken en stilletjes kneden. Zelfs paarden die liever niet aan hun hoofd worden aangeraakt kunnen vaak genieten van een oormassage. Er wordt zelfs gezegd dat zo'n oormassage de pijn bij koliek kan verminderen en bij merries een rectaal onderzoek in verband met drachtigheid vergemakkelijkt. Het kan nooit kwaad het eens uit te proberen.

28. Verzorgen van lange manen

Ontwar de manen eerst met je handen. Als je met een kam erdoorheen borstelt, terwijl er nog knopen en klitten in zitten, bestaat de kans dat je veel haren uittrekt. Gebruik een anti-klitspray, die je gewoon bij elke ruitershop kan kopen. Kam het haar uit met een

grove kam. Gewoon een kam die je ook voor mensen gebruikt.

Was de staart en de manen met een zachte shampoo. Zelf gebruiken we hiervoor babyshampoo. Simpelweg om de reden dat als het bij een baby niet irriteert dit bij het paard ook niet zal gebeuren.

Na het wassen borstel je de haren en maak je een hengstenvlecht of meerdere gewone vlechten naast elkaar. Door de vlechten trapt het paard bij het grazen geen haren uit.

29. Zonnebrand

Ook paarden kunnen verbranden in de zon. Vooral de gevoelige plekjes met weinig haar en een roze huid, zoals de neus(gaten). Smeer op dagen met veel zon deze plekken in met een babyzonnebrand-crème met een hoge beschermingsfactor. Als je paard al verbrand is, smeer je de verbrande plekken in met aftersun voor baby's.

30. Stoffig paard

Is je paard stoffig en heb je even niet de tijd om hem goed te wassen? Geen probleem! Gebruik gewoon vochtige doekjes (voor baby's) en het grootste deel van het stof is er zo vanaf! Daarnaast gaat hij ook nog eens lekker blinken door de doekjes!

31. Voet geven

Voor een paard is het van nature eng om zijn voeten te laten oppakken. Omdat een paard een vluchtdier is, zal elke benadering die het vluchten beperkt onrust

veroorzaken. Ook als een paard het toelaat om een been op te tillen is het soms erg wennen aan het staan op drie benen. Om een been op te tillen, ga je met je hand over het voorbeen en voel je aan de pijp. Dit is een gevoelig gebied bij het paardenbeen. Je kan dit gebruiken als 'liftknop'. Tik er eerst zachtjes tegenaan, druk of knijp er dan in.

Laat los zodra je paard zijn voet optilt en zorg ervoor dat je de hoof in de andere hand opvangt. Als het paard zijn voet weer neerzet herhaal je de oefening zolang als nodig is. Bij de achterbenen doe je dit op dezelfde manier, maar dan op de punt van zijn spronggewricht. Wanneer je paard zijn voeten voor je optilt, wrijf je over het been en stel je het gerust. Let erop dat je de voet niet omhoog houdt, maar juist neerzet. Je paard ziet dit als een beloning voor dit gedrag. Zodra je paard gaat inzien wat de bedoeling is, kan je een stap verder gaan en de voet vasthouden.

32. Showklaar

Smeer voordat je de wedstrijdrijn in gaat een beetje babyolie rond de ogen en op de neus

van je paard. Zo ziet je paard er nog net een tikkeltje mooier uit.

33. Vlechtjes mooi houden
Als je 's morgens al vroeg moet vertrekken naar een wedstrijd of show moet je je paard de avond van tevoren invlechten. Om ervoor te zorgen dat de vlechtjes 's nachts niet vies worden, leg je er een tissue of lapje stof over en maak je dit vast

door er een manenelastiekje over te doen.

34. Scheermachine
Als je paard bang is voor het geluid van de scheermachine kan je een prop watten in zijn oren stoppen.

*Wil je je paard tot in de puntjes verzorgen?
Klik op de titel voor meer informatie over ons e-book
['Toiletteren, zó steelt jouw paard de show'](#)*

Gezondheid

35. Wat als je paard geen medicijnen wil?

Soms gebeurt het wel eens dat een paard geen medicijnen wil innemen. Zelfs het pilletje tussen het voer plukt hij er netjes tussen uit om daarna te genieten van de maaltijd. Dit was natuurlijk niet jouw bedoeling. Je kan het volgende eens proberen: Neem een appel en haal het klokhuis eruit of maak er gewoon een gat in. Vermeng de medicijnen met water en stop ze in het gat. Je kan het gat eventueel weer dichtmaken met het stuk dat je er hebt uitgesneden. Kijk eens of je paard het appeltje nu ook nog lekker vindt.

36. Schimmelinfectie

Paarden kunnen besmettelijke schimmelinfecties hebben, zoals ringworm. Zorg er daarom voor dat poetsgerief, dekens en zadel niet in contact komen met andere paarden. Het is verstandig om geen spullen uit te lenen om gebruikt te worden voor een ander paard, omdat op deze manier infecties overgedragen kunnen worden.

37. Pols opnemen

De pols wordt meestal opgenomen waar de gezichtsslagader onder de kaak doorloopt (aan beide zijden). De pols kan ook opgenomen worden op de mediaanslagader, die precies in een kuiltje in het midden van de binnenkant van het voorbeen ligt, op gelijke hoogte met de elleboog. Naar het hart kan direct geluisterd worden met een stethoscoop die stevig tegen de borst wordt gedrukt direct onder de linkerelleboog. Paarden kunnen 2 tot 4 hartgeluiden in een 'slag' laten horen. Tel alleen de eerste, meest luide slag en doe dit 15 seconden lang. Vermenigvuldig dit met vier en je hebt de hartslag per minuut. De pols moet 36 tot 42 slagen per minuut geven wanneer het paard in rust is. De pols zal aanzienlijk oplopen door stress en inspanning, maar moet door rust binnen 10 tot 15 minuten weer naar normale waarden teruglopen, vooropgesteld dat het paard voldoende op het werk was voorbereid.

38. **Worminfectie**

In de lente ontwaken de inwendige parasieten (wormen) in ons paard of onze pony. Worminfecties komen voor bij bijna elk paard en pony, maar door een goede preventie kun je als eigenaar de infectie onder controle houden. Er bestaan verschillende soorten wormen bij het paard vb. strongyloides westeri of de veulenworm, de grote strongyliden, de kleine strongyliden, spoelwormen, longwormen, paardenhorzels, aarswormen, lintwormen, e.a. Een paard wordt besmet door het opeten van een wormei of larve. Eenmaal in het lichaam groeit de larve uit tot een volwassen worm. De volwassen worm plant zich voort en zorgt voor vele (duizenden) eitjes, die met de mest van ons paard mee naar buiten komen. Sommige wormsoorten ontwikkelen zich reeds in het ei tot larve en kunnen dus ook besmetting op stal veroorzaken. Bij de andere wormen moeten de eitjes op het weiland terechtkomen om de larven te laten ontwikkelen. Elke wormsoort heeft een aparte levenscyclus en kan verschillende symptomen veroorzaken. Als een paard een worminfectie heeft, kunnen verschillende ziektebeelden zich voordoen: een algemeen slechte conditie, diarree, hoesten, koliekverschijnselen, doffe vacht, staartjeuk, bloedarmoede,... Maar ook andere aandoeningen geven deze ziektebeelden dus raadpleeg een dierenarts om de juiste diagnose te stellen. Om een worminfectie vast te stellen wordt meestal gebruik gemaakt van een mestonderzoek: hierin kan men soms volwassen

wormen terugvinden, maar meestal zoekt men via de microscoop naar wormeitjes. Paarden en pony's moeten regelmatig ontwormd worden en afhankelijk van het gebruikte ontwormingsproduct moet je het om de 8 of 12 weken herhalen. Er zijn echter veel producten op de markt die spijtig genoeg onvoldoende werkzaam zijn om je paard te beschermen. Vraag daarom steeds je dierenarts om raad welk product goed is voor je paard, om het gewicht van je paard of pony te schatten en om de hoeveel tijd je de ontwormingskuur dient te herhalen.

39. **Stof inademen**

Voordat je de gang van de stal veegt, is het verstandig deze eerst met water te besproeien. Hierdoor voorkom je dat het stoffig wordt. Paarden kunnen gevoelig reageren op deze stofdeeltjes.

40. **Tanden wisselen**

Vanaf tweeëneenhalf jaar wisselt een jong paard tanden en kiezen. In deze periode kunnen ze moeilijk kauwen en hebben ze vaak tandpijn. Het is in deze periode niet aangeraden een bit te gebruiken. Als je je paard toch al wil berijden of menen is het beter een bitloze optoming te gebruiken. Beter is het om pas te beginnen na het wisselen van tanden en kiezen.

41. Niet ruiken Als je medicijnen of een wormkuur door het eten van een paard mengt, kan het zijn dat het paard niet wil eten. Meestal komt dit doordat het paard ruikt dat er iets in het eten zit. In zo'n geval wrijf je een paard druppels eucalyptusolie bij de neusgaten. Zo ruikt het paard zijn eten niet en eet hij het waarschijnlijk zonder problemen op.

42. Temperatuur opnemen Als je de temperatuur van een paard opneemt, laat dan nooit de thermometer los. De thermometer kan namelijk in de darm van het paard verdwijnen. Eventueel kan je een touwtje van 40 centimeter aan de thermometer vastmaken. Aan het einde van het touwtje maak je een wasknijper en die zet je vast in de staart van het paard.

Training

43. Wennen aan voertuigen

Je kan je paard langzamerhand leren grote voertuigen te verdragen, maar het niveau waarop je werkt, moet steeds net onder het punt blijven waarop hij bang wordt. Vraag een kennis met een (paarden)vrachtwagen om hulp. Laat je paard geleidelijk wennen aan dit voertuig. Laat hem eerst op het erf zien en zet het later zelfs in de weide waar je paard staat. Leid je paard naar de vrachtwagen of als het goed gaat kan je er naar toe rijden. Je kan een stap verder gaan door de motor van de vrachtwagen te laten draaien. Telkens als je paard gewend is aan de situatie ga je een stapje verder. Overdrijf niet! Eindig steeds op het moment dat je paard gerust gesteld is. Herhaal de situaties en voeg een stap toe. Als je paard goed reageert op de vrachtwagen met draaiende motor laat je het voertuig voorzichtig in beweging komen. Zorg dat je een ontspannen lichaamstaal hebt. Als er voor jou niks aan de hand is, zal het paard zich ook vlugger op zijn gemak voelen. Als alles goed gaat kan je zelfs zo ver gaan dat je uiteindelijk een vrachtwagen naast je paard hebt staan die met ronkende motor en sissende remmen geen enkele negatieve invloed op je paard heeft.

44. Warming-up en cooling-down

Een paard van stal halen, aan het werk zetten en daarna weer meteen terug op stal zetten, is niet echt paardvriendelijk. Het paard wordt totaal overdonderd. Hij stond net nog wat te doezelen in de stal en moet ineens voluit gaan. Bij wijze van spreken slapen de spieren nog en die moeten plots met hun slaapkop aan het werk. Je begrijpt wel dat dit niet goed kan blijven gaan! Net zoals een sporter moeten we de paarden op een behoorlijke manier voorbereiden op inspanning en erna ontspannen om het met een goed gevoel voor paard en eigenaar weer op stal te zetten. Het instappen en loswerken van de spieren zijn in het algemeen zaken die redelijk goed gebeuren. Maar na een flinke inspanning moeten we er ook voor zorgen dat het paard weer tot rust komt en de spieren ontspannen.

Neem je tijd voor het uitstappen. Ook bij het aangespannen rijden. Begin op tijd te stappen en als de situatie het toelaat (dus niet in het drukke verkeer), laat dan de hals strekken. Het paard kan op het einde het best aan de hand een paar rondjes lopen, zorg wel voor een goed zweetdeken zodat het niet te koud is voor het bezwete paard. Een stapmolen is hiervoor ideaal. Voor de afvoer van afvalstoffen spoelen we de benen af met water. Hierdoor krijgt het paard minder last van spierpijn of stijfheid. Gebruik hiervoor lauw water en een flinke straal zodat je ook meteen het zweet en vuil kan afsputten. Begin onder aan de benen en werk langzaam naar boven.

45. Een paard vangen Je paard laat zich makkelijker vangen als het eraan gewend is dat je regelmatig in de wei loopt, het aait of poetst en dan weer gewoon weggaat. Als het paard je associeert met aangename dingen en niet alleen met werk, zal het vanzelf naar je toelopen zodra je de wei ingaat.

Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat een paard naar je toekomt als je

gewoon gekleed bent en van je wegloopt als je in je rijkleding aankomt. Zorg daarom dat het paard bij bepaalde handelingen en kleding niet denkt: 'Ohoohw dat wordt weer werken...' Af en toe een wortel geven als je hem bezoekt doet vaak al wonderen.

46. Paard op hol Als je ooit op een paard komt te zitten dat op hol slaat, hebben we de volgende tips:

- probeer zelf kalm te blijven,
- hou je benen stil en ontspannen tegen je paard (niet knijpen dus),
- trek niet aan de teugels maar neem ze geleidelijk aan en stel het paard met je stem gerust (whow, rustig maar, braaf),
- kijk uit naar een geschikte plaats waar je je paard cirkels kan laten lopen,
- ga een cirkel rijden en verklein eventueel de radius.

Elk paard schrikt wel eens, het is belangrijk dat het paard aan jouw reactie voelt dat het allemaal wel meevalt. Hier is vertrouwen opbouwen van groot belang.

47. Aangespannen op hol Ook met de koets kan je het best op zoek naar een plaats waar je wat voltes kan rijden. Ga niet aan de leidsels trekken, maar durf zelfs af en toe de druk te verminderen zodat je de druk in de mond niet zo opbouwt dat de paarden extra gaan reageren omdat ze pijn hebben (trouwens een paard is toch sterker). Een voordeel van de

koets is dat je remmen hebt, let wel op, je paarden zijn waarschijnlijk geschrokken van iets en het kan van kwaad naar erger gaan als ze de geblokkeerde wielen horen schuiven. Schat zelf in wat het beste is en denk rustig na, paniek is op dit moment je grootste vijand! Het kan zijn dat een paard reageert op iets waar hij slechte herinneringen aan heeft. Daarom is het aangeraden om juist aan dit punt te gaan werken als je weet dat je paard angst vertoont in een bepaalde situatie.

48. **Filmen**

Door te kijken en te luisteren naar andere rijlessen kan je veel leren. Je kan ook eens naar jezelf kijken, dit kan door een les van jezelf te laten filmen. Je kan het best er voor zorgen dat ook je instructeur duidelijk te horen is op de video. Je kan dan de les volgen vanuit een heel andere hoek zodat je ook zelf kan zien waar nog wat bijgeschaafd moet worden. Eventueel kan je dan ook eens samen met de instructeur de video bekijken en dan bepaalde punten aanduiden en bespreken. Als je na een paar lessen nog eens de camera boven haalt, kan je de vorderingen bekijken.

49. **Wat als je paard wil gaan bokken?**

Als een paard aanvoelt alsof hij wil bokken, zet hem dan in een stevige draf, rijd hem voorwaarts en ga veilig achter de beweging zitten met je onderbeen naar voren. Paarden voelen op zo'n moment vaak aan als

gespannen veren. Het slechtste wat je kan doen, is hem terugnemen, omdat dit hem over het algemeen aanzet tot meer streken. Dus rij hem goed voorwaarts en houd hem in beweging tot je voelt dat zijn rug naar beneden komt en het paard zich ontspant. Controleer de singel en het zadel zodra hij rustig is. Kijk of er een oorzaak is voor dit gedrag (bijvoorbeeld pijn door drukking, ...)

50. **Actiever stappen**

Het is best vervelend als je een paard hebt dat steeds maar aangespoord moet worden om vlotter te stappen. Vooraleer je zo'n paard gaat corrigeren, moet je natuurlijk wel zeker zijn dat hij echt te traag stapt. Sommige paarden hebben een veel vlottere stap dan dat je als ruiter lijkt te voelen. Daarom vraag je het best eerst even of iemand vanop een afstand de stap wil beoordelen. Het zou jammer zijn als je een goed stappend paard gaat aansporen waardoor het dan te korte en gehaaste stappen gaat zetten. Een paard dat wat actiever mag stappen, kan je bij wijze van spreken wakker maken door kort na elkaar van gangen te wisselen. Zorg ervoor dat je dit correct doet. Consequent zijn, stap is stap en draf is draf. Dus geen draf vanuit een stap die sneller en sneller gaat tot je uiteindelijk in draf bent, of een draf waar het paard uitloopt tot het in stap is. Je moet je paard actief rijden dus gebruik je benen. Niet constant drijven, je paard moet zelf stappen of draven. Als je paard bij het stappen begint te vertragen, draaf je weer onmiddellijk aan. Ook bij het vertragen in de draf

moet je meteen je benen gebruiken. Voel wat je paard doet en blijf je concentreren. Dit is even flink werken maar het resultaat zal je een voldaan gevoel geven. Je zult merken dat je paard na een paar keer oefenen meteen begrijpt wat de bedoeling is en een stuk vlotter gaat stappen. Bij het aangespannen rijden kan je dezelfde oefening toepassen. Regelmatig afwisselen van de gangen met correct zweepgebruik op de plaats waar de ruiter normaal de benen legt. Vergeet vooral niet te belonen, met de stem, maar ook door het strelen met de zweep. Een zweep is het verlengde van de koetsiershand en geen strafmiddel. Bereid je paard steeds voor op de overgang door een korte ophouding. Hierdoor weet het paard dat er een overgang gaat komen en reageert hij vlugger op de stembulp. Doet hij dit niet meteen geef dan een korte consequente aansporing met de zweep, samen met een krachtigere stembulp. Na een paar overgangen ga je al vlug het verschil merken.

51. Been pletten Paarden zijn de domste nog niet. Zo gebeurt het wel eens dat een paard, dat eigenlijk een beetje met tegenzin zijn proeven rijdt in een manege, opzettelijk tegen de wand aan gaat lopen zodat je been tussen het paard en de wand klem komt te zitten. Hij zegt dan zoiets van 'jongen je doet maar, maar als het me lukt zal ik je dwars liggen'. Het zou natuurlijk fijn zijn als je paard altijd met plezier en volle overtuiging de les uitloopt. Maar geef toe, een paard dat voor de zoveelste keer iemand anders op zijn rug krijgt

terwijl hij net lekker stond uit te rusten in zijn stal heeft ook wel eens zijn dagje niet. Natuurlijk zijn niet alle paarden met het verkeerde been uit de stal gestapt en heb je er van die ijverige paarden bij die precies doen wat jij zegt en als jij dan te dicht naar de muur rijdt,... sorry jouw probleem. Het is vaak even schrikken als de afstand tussen de muur en je been kleiner wordt dan je zou willen. Een logische reactie is dan dat je aan de binnenteugel gaat trekken om het paard van de muur weg te leiden. Het vervelende hiervan is dat het paardenlijf dan juist richting muur gaat buigen en je been in een erg vervelende situatie terecht komt. Wat je meestal het beste kan doen, is je buitenteugel en buitenbeen gebruiken om het paardenlijf van de muur weg te sturen.

52. Hoe lang losrijden? Een ding is hierbij belangrijk! Je moet zeker voldoende tijd nemen, beter te lang losrijden dan te kort. De losrijtijd is eigenlijk moeilijk vast te leggen in tijd, het is namelijk zo dat het van paard tot paard en van situatie tot situatie kan verschillen. Vooral bij jonge paarden is het moeilijk in te schatten. Ontspannen beginnen aan de wedstrijd is voor jullie beide aangenamer. Let wel op! Losrijden betekent niet dat je je paard 'leeg' moet rijden. Een uur lang voorbereiden op je proef is meestal teveel van het goede. Als iets niet lukt tijdens het losrijden, kan je er het beste thuis aan verder werken, vermijd spanning. Je kan rekening

houden met een gemiddelde losrijtijd van 45 minuten, dit is al ruim voldoende. Je voelt zelf meestal het beste aan wat goed is. Als je paard ontspannen is en aan de hulpen staat, is het in orde.

53. Tips voor het opstijgen
Opstijgen gebeurt gebruikelijk aan de linkse kant van je paard. Blijkbaar zou dit nog een overblijfsel zijn uit de tijd dat mensen zwaarden droegen die langs hun linkerbeen hingen. Om niet gehinderd te worden door het zwaard bij het opstijgen stapte men dus via de linkse zijde van het paard op. Ik stap zelf ook altijd links op omdat het me zo geleerd is, maar laatst zei iemand me dat hij langs beide kanten opstapt om zo het paard niet telkens aan dezelfde kant te belasten. Daar ga je dan toch over nadenken. Sinds kort gebruik ik een trapje bij het opstappen, niet omdat ik niet meer zo lenig zou zijn en me dit anders niet zou lukken, maar gewoon omdat mijn instructrice me er attent op maakte dat het toch een hele belasting kan zijn voor je paard.

Hoe voorzichtig je ook je bent. Hoe je ook opstapt, het is belangrijk dat

je paard hier zo min mogelijk hinder van heeft. Ik heb een paar logische punten voor je op een rijtje gezet, die je waarschijnlijk wel zult weten maar toch, het kan nooit kwaad om er nog eens even bij stil te staan.

Let erop dat je knie en tenen niet in de zijkant van je paard drukken.

Ruk niet aan de teugels bij het opstijgen, hou wel contact met de paardenmond, met een loshangende teugel heb je geen controle.

Verdeel het contact over beide kanten, de teugel wat meer aannemen aan de kant waar je opstapt zal je paard uitnodigen om rondjes om je heen te draaien.

Gebruik eventueel hulp bij het opstijgen, een krukje of een galant persoon die je helpt.

Stijg je zonder hulp op, trek je dan niet op aan het zadel bij het opstijgen maar maak gebruik van de afzet van je eigen been.

Zorg dat je lichaam dicht bij het paardenlichaam blijft zodat je gewicht zo min mogelijk het paard uit balans haalt.

Let op dat je niet met je been het kruis van het paard raakt en maak de zwaaibeweging beheerst.

Laat je niet in het zadel vallen, dit kan ook bij een gezond paard al pijnlijk zijn.

54. Praten tegen een paard
Een goed 'paardenmens' gebruikt altijd zijn stem om zijn

paard te kalmeren of te stimuleren. Er zijn echter mensen die de neiging hebben om voortdurend tegen een paard te praten. Voor een paard is dit een teken van angst.

55. Belonen of straffen
Probeer bij een paard zoveel mogelijk goed gedrag te belonen en zo min mogelijk ongewenst gedrag te straffen. Kleine beloningen (bijv. een stukje appel of wortel) zorgen ervoor dat het paard niet alleen de beloning, maar ook het werk aangenaam vindt. Paarden die veel gestraft worden, luisteren uit angst.

56. Teugels op maat
Voor kinderen die voor het eerst lessen volgen, is het moeilijk om naast al de nieuwe informatie ook nog eens telkens te onthouden wanneer de teugels juist op maat zijn. Een makkelijke manier om hen hierbij te helpen, is door een invlechtelastiekje om iedere teugel heen te doen op de plaats waar ze de handen moeten houden. Breng de elastiekjes zo aan dat deze in de

hand vallen als ze de teugels opnemen.

57. Gevaar van herhaling
Zonder dat je het meteen beseft, val je tijdens het trainen van je paard al vlug in herhaling. We hebben dan de neiging juist dat wat goed gaat telkens opnieuw te doen. Dat ging goed, dus laten we het nog eens doen... en nog eens... Voor je paard lijkt het dan meer op een straf. Het kan anders gaan reageren, overtuigd dat hij iets verkeerd doet, omdat hij de oefening telkens opnieuw moet doen. Je paard kan de oefening ook gewoon doen, maar dan meer als automatisme. Dit is nu net niet wat je wil. Als je paard iets echt goed heeft gedaan, stop dan met de oefening. Zo zal hij het ervaren als iets goeds en zal het de volgende keer graag nog eens doen. Hij blijft daarbij alert meedenken en met plezier voor je werken.

Wil je leren paardrijden met de beste start en snel resultaat? Je kan er vandaag nog aan beginnen met onze online cursus:

www.leerpaardrijden.com

Download snel je gratis proefles!

Voortplanting

58. Hengstigheid stimuleren
Om de hengstigheid te stimuleren, kan je vanaf maart of april het licht in de stal 's avonds wat langer aanhouden. Licht stimuleert namelijk de hormonen.

59. De meest geschikte tijd voor een veulen
Rond mei is de beste periode voor een veulen om geboren te worden. Het weer is dan meestal goed en er is voldoende gras voor de merrie om goede melk te kunnen geven. De draagtijd van de merrie is circa 11 maanden. De meeste merries worden tussen maart en september gedekt.

60. Werken tijdens de dracht
Vooral in het begin van de dracht heeft het werken met je merrie geen enkel nadelig gevolg. Hoelang je door mag gaan met het werk is natuurlijk afhankelijk van het soort werk dat je van haar verlangt. Springen en crossen is werk waar je eerder mee moet stoppen dan bijvoorbeeld aangespannen rijden of dressuur. De merrie geeft in de meeste gevallen zelf wel aan wanneer het haar te veel wordt. Ze zal dan minder plezier in het werk hebben, ze zal het werk minder lang volhouden en verzet zich bij het aansingelen van zadel of schoftje. Je

kan er het best van uit gaan dat je merrie na de zesde maand dracht aan rust toe is en hoogstens nog af en toe wat licht werk mag doen, bv. om haar wat beweging te geven. Deze beweging is zelfs goed, je kan het zien als een soort zwangerschapsgym. Als je dit niet doet, zal haar conditie flink achteruitgaan. Weidegang is een echte aanrader voor de aankomende mama.

61. Knabbelend veulen
Veulens knabbelen graag aan mama's staart en manen, dit kun je voorkomen door er zeepwater met verdunde azijn of varkensgal aan te smeren. Er zijn ook speciale anti-bijt middeltjes te verkrijgen in de winkel. Het stinkt misschien wel een beetje, maar zo houdt je merrie wel haar staart en manen.

62. Omgaan met veulens
Hoe schattig het ook lijkt, speel niet met een veulen. Laat een veulen niet achter je aan rennen, je

omver lopen, happen, bijten, je opjagen of op je schoot liggen. Je veulen zal het blijven doen, ook als het groot is en dan kan dit gedrag

grote problemen geven. Een veulen moet vanaf het begin respect voor je hebben, zonder angst.

Wil je meer tips, informatie en ideeën die je helpen om het leven samen met je veulen, makkelijker, leuker, mooier en helemaal naar wens te maken? Klik op de titel voor ons digitale [Veulentipboek](#).

Huisvesting

63. De grootte van de stal
Een stal voor een paard moet minstens 3,50 m. bij 4,25 m. zijn. Voor een pony is 3,00 m. bij 3,50 m. het minimum. De deuren moeten 2,40 m. hoog en minstens 1,20 m. breed zijn. Het plafond moet voldoende hoog zijn (zeker 3,00 m.), het paard moet zeker 45 kubieke meter ruimte hebben om frisse lucht te kunnen krijgen. Natuurlijk moet een merrie met veulen meer ruimte hebben.

64. Inrichting van de stal
Zorg ervoor dat er ventilatie is want de ammoniakdampen die uit de urine komen zijn ongezond. De ideale temperatuur voor je stal is tussen de 12 en de 17 graden. De stal moet goed verlicht zijn. Zorg ervoor dat het paard nergens tussen kan komen met de hoeven. Als je het traliewerk zelf laat/gaat maken, houd dan rekening met de afstand tussen de spijlen (max. 10 cm). Houten wanden kan je best bekleden met een rubberen mat. Hierdoor kan het paard niet door de wand heen schoppen of in ieder geval minder snel. Ook scherpe randen en hoeken moet je vermijden. Het paard kan zich hieraan kwetsen of er met halster en deken achter blijven hangen. Laat de vloer een beetje afhellen (i.v.m. de urine). Voor de vloer zijn er verschillende mogelijkheden. Er zijn stalbodems waar wit zand als basis

gebruikt wordt (omdat de urine hier makkelijker doordringt). Andere mogelijkheden zijn klinkers, houten balkjes of treinbielsen, rubberen matten of gewoon beton.

65. Stalstrooisel
Als stalstrooisel kan je zaagmeel of houtkrullen gebruiken. Let wel op: de pakken die je in de handel koopt zijn stofvrij gemaakt, dus gewoon naar een zagerij gaan is niet verstandig. Ook al omdat je niet weet welke (giftige) houtsoorten er tussen zitten. Stro is een van de meest gebruikte strooisels. Wij gebruiken zelf vlasstrooisel omdat dat minder stoft en goed absorbeert. Het vergaat ook sneller en kan daarom vlugger als compost gebruikt worden, nadeel hiervan is dat de muizen er graag van eten (dus regelmatig gaten in de pakken die in voorraad liggen).

66. Plaats van de voer- en drinkbak
Plaats de voerbak op 1 meter hoogte en zo dat je er makkelijk bij kan met het voeren, bijvoorbeeld dicht bij de staldeur. Zorg er ook voor dat het paard voldoende fris water heeft. Een paard kan wel 60 tot 70 liter water per dag drinken. De drinkbak plaats je het best aan de andere kant van de stal t.o.v. de voerbak. Dit om te voorkomen dat het paard

voedselresten in het drinkwater krijgt (dit gaat namelijk rotten).

67. **Brandveilige stal**

■ Jammer genoeg gebeurt het wel eens ... brand in een stal. Je moet er natuurlijk niet aan denken dat het gebeurt, maar toch is het verstandig om er rekening mee te houden en zoveel mogelijk maatregelen te treffen en mogelijke oorzaken weg te nemen. Zorg er steeds voor dat je goede elektrische bedrading gebruikt en dat deze door pvc buizen lopen. Je hebt dan minder kans dat knaagdieren de kabel beschadigen. Kijk of alle leidingen buiten het bereik van je paarden zijn. Laat leidingen steeds aanleggen door een vakman en zorg ervoor dat alle aansluitingen waterdicht zijn. Zorg er ook voor dat je in de zekeringenkast het gedeelte van de stal voorziet van een automatische beveiliging die liever te vlug dan te laat zijn werk doet. Een paard is namelijk erg gevoelig voor elektrische schokken. Dus moest het toch een keer gebeuren dat hij ergens zijn tanden in zet en hij hierdoor een schok krijgt, is het goed als de beveiliging onmiddellijk zijn werk doet. Het is trouwens een fijn gevoel te weten dat bij een eventuele blikseminslag deze beveiliging is voorzien. Als je in je stal gebruik maakt van elektrische toestellen kijk je deze het beste regelmatig na op slijtage. Ontblote bedrading die door een kabel heen komt of een losse stekker kan voor

kortsluiting zorgen. Laat de toestellen niet onnodig onder spanning staan en berg ze steeds goed op. Zorg er ook voor dat je bedrading niet oververhit raakt door er teveel toestellen tegelijk op te gebruiken. Zorg ervoor dat er nooit elektriciteitskabels over de vloer lopen, je paard zou er op kunnen gaan staan.

Houd de vloer ook steeds schoon en voorkom dat er brandbaar materiaal rondslingert. Berg licht ontvlambare stoffen goed op. Een rookverbod in de stal is niet overdreven.

68. **Brand op stal**

■ Bedenk van tevoren wat je zou doen bij een brand. Stel een noodplan op en oefen dit. Zorg dat je steeds eerst de paarden in veiligheid brengt. Leg telefoonnummers binnen handbereik (dierenarts, brandweer). Zorg voor een brandblusser, een EHBO-koffer en een zaklamp in de buurt. Bij het uitvallen van de stroom zijn goede elektrische poorten voorzien van een manueel systeem, probeer dit alvast eens uit. Zorg ervoor dat eventuele vluchtwegen en gangpaden steeds vrij zijn. Maak afspraken met mensen in de omgeving die eventueel kunnen helpen of ingrijpen wanneer jij er niet bent.

Weidegang

69. Voorjaar

Voordat je de paarden voor het eerst weer in de wei zet, geef je ze het best een flinke portie hooi. Zo voorkom je dat ze te gulzig van het jonge, eiwitrijke gras gaan eten. Te veel jong gras in een keer kan koliek veroorzaken. Het beste is om de paarden geleidelijk te laten wennen. Begin met een kwartiertje weidegang en bouw het langzaam op.

70. Onderhoud van de wei

Als je paarden constant in de wei staan en je besteedt er verder geen aandacht aan, zal de kwaliteit snel achteruit gaan. De kwaliteit van het gras gaat achteruit, de hoeveelheid verschillende soorten planten zal snel afnemen en de wei vormt een bron van worm-besmetting. Enkele tips om de wei te onderhouden:

- ruim zo vaak mogelijk de mestballen op,
- laat op een kleine wei in de natte

wintermaanden geen paarden lopen,

- schapen kunnen het gras afgrazen wat de paarden niet eten,
- controleer regelmatig of er geen kuilen en gaten (konijnenholen) in de wei zitten,
- verdeel het weiland in drie stukken, elk stuk mag maar 1 keer per jaar begraasd worden (ongeveer 2 maanden), daarna kun je schapen of koeien als een soort stofzuigers het stuk laten begrazen,
- als je een weiland sleept, mag er een tijdje geen paard op, door het slepen verspreiden de wormlarven zich en is de kans op besmetting tijdelijk groter,
- in een weiland dat ernstig besmet is met paardenwormlarven kan je beter geen paarden laten grazen voor juni, in het voorjaar krijgt het grasland een soort natuurlijke schoonmaakbeurt als ze niet wordt begraasd, een keer maaien maakt het resultaat alleen maar beter,
- een goede weide bestaat uit een mengsel van grassoorten en kruiden,
- sterke bemesting geeft een overdadige grasgroei waar jonge paarden vaak te vet van worden.

71. Prikkelraad

Telkens als ik ergens een weide zie waar men prikkelraad gebruikt als afspanning, krijg ik de rillingen over mijn rug. Een wond veroorzaakt door prikkelraad is

bijna niet meer te hechten en manen en staart blijven er met plukken in hangen. Goedkoop is het misschien wel maar als je daar op wil besparen, moet je eerst de eventuele gevolgen maar eens overwegen. Je paard verliezen kost waarschijnlijk meer dan een goede omheining, toch?

72. Vorst

Paarden die 's nachts op stal worden gezet, kan je in perioden met nachtvorst het beste niet meteen 's morgens op de weide zetten. Bevroren gras kan kolieken veroorzaken. Wacht daarom even tot de rijp van het gras is verdwenen.

73. Brandnetels in de wei

De beste manier om van brandnetels af te komen, is ze regelmatig af te maaien. Maar er is nog een ding wat goed is om te weten! Brandnetels blijken heel gezond te zijn voor je paard. Ze gaan de netels niet zomaar afgrazen, want dan smaken ze te bitter. Maar als je ze na het maaien laat liggen, eten ze het gewoon op. De bittere smaak zou als de brandnetels een tijdje liggen vervluchten en zo worden de netels een smakelijk en gezond extraatje.

74. Bescherm bomen

Als je bomen in de wei hebt, moet je die beschermen want paarden knabbelen er graag aan. Als je regelmatig hoofvet of hoefteer op de bast smeert, blijft een paard eraf.

75. Composteren

Het composteren van paardenmest duurt ongeveer acht maanden. Om te testen of het compost klaar is, leg je een laagje compost op een schoteltje. Zaai er waterkers in en geef het wat water. Als de waterkers snel en goed groeit, is de compost klaar.

76. Hoeveelheid weide per paard

Er wordt wel eens gezegd dat je voor elk paard ongeveer 4000 vierkante meter weide nodig hebt. Over het algemeen zal dat wel kloppen, maar vergeet daarbij niet dat gras verschillende groeisnelheden heeft. Gras groeit vanaf een temperatuur die boven de 5 graden is. De weide die je volgens de regel reserveert voor één paard kan rond de maand mei wel drie tot vier paarden voorzien van gras. In september is dezelfde weide net geschikt voor één paard. Als het paard teveel weide heeft, kan het kieskeurig worden en enkel de lekkerste stukken ertussenuit grazen. Het gevolg hiervan is dat er stukken gras gaan opschieten en zaad gaan dragen. Niet zo erg zal je zeggen, dan zaait het gras zich toch verder? Maar op deze manier gaat juist het gras dat het paard minder lekker vindt de overhand krijgen in je weide. Ook onkruid zal makkelijker de kans krijgen om op te schieten.

77. Kalk op de wei

Bij veel van de weides waar paarden lopen, blijkt dat

de bodem is verzuurd. Hierdoor is het voor planten en gras moeilijker om voedingstoffen op te nemen en te groeien. Dus bij een bodem die verzuurd is, is er minder opbrengst aan gras voor het paard. Je kan de bodem dan herstellen door kalk te strooien. Het beste moment hiervoor is het najaar. Doe dit best vóór een regenbui, dan kan de korrel sneller opgenomen worden in de bodem. Hoeveel kalk je moet strooien, is moeilijk te zeggen omdat dat afhankelijk is van de zuurtegraad van je grond. Daarom is het raadzaam om het te laten onderzoeken en berekenen door mensen die hierin gespecialiseerd zijn. Zij kunnen je precies vertellen welke kalk je moet strooien en hoeveel. Vraag bijvoorbeeld om advies bij

gespecialiseerde tuincentra's of bij landbouwers uit je omgeving.

78. **Weidesluis**

Het is soms erg moeilijk om één paard uit een wei te halen waar meerdere paarden staan. Voor je het weet, glipt er eentje mee naar buiten. Om dit te voorkomen, maak je een weidesluis. Zet een klein stukje af aan de binnenkant van de ingang van de wei en maak er een opening in die je af kan sluiten. Ga eerst met je paard in de sluis. Zorg dat de ander paarden in de wei staan en sluit de sluis. Daarna kan je rustig de wei uit met het paard. Zo'n sluis is ook handig als je een paard apart wil laten eten.

Klusjes

79. Schoonmaken bit
Natuurlijk maak je na gebruik het bit schoon, maar vaak blijft er toch wat plakken bij de plaats van de mondhoeken. Als je het bit een uurtje in azijn legt, lost al het vuil mooi op.

Zit er aanslag op het metaal van het bit? Smeer het in met tandpasta, laat het even zitten en poets dan schoon met een oude tandenborstel en warm water.

80. Leer in de zon
Leg nooit een bezweet tuig, zadel of hoofdstel in de zon. Het leer droogt hier enorm van uit. Is het leer toch wat droog, leg het dan (na het schoonmaken) ongeveer 10 minuten in warme lederolie. Daarna is het weer heerlijk soepel.

81. Wassen van singels e.d.
Om beschadiging van je wasmachine tegen te gaan, kan je singels, halsters, halstertouwen e.d. in een oude kussensloop stoppen voor je ze in de machine stopt.

82. Onderhoud harnachement

Een goed tuig of zadel kost tegenwoordig flink wat geld. Het aantal jaren dat je plezier hebt van dit materiaal hangt grotendeels af van het onderhoud dat je het geeft. Vooral tuigen kunnen na een bosrit flink besmeurd raken. Belangrijk is dan dat je meteen na gebruik het nog verse vuil afwast. Als je een dagje met blote handen in de tuin hebt gewerkt begrijp je wel waarom, je handen zijn daarna zeer droog en je hebt soms zelfs last van kloven. Leer mag in geen geval uitdrogen, dus het zand moet er zo snel mogelijk af. Let vooral extra op die delen die het lichaam van het paard raken. Het zweet tast het leder aan en mag niet in de poriën trekken, goed afwassen dus. Als het leder al goed onderhouden is en de poriën dus verzadigd zijn van olie kun je het tuig eventueel zelfs met een hogedrukreiniger afspuiten. Het best gebruik je gewoon een emmer met lauw water en wat zadelzeep. Als je regelmatig gebruik maakt van het tuig zal het ook langer soepel blijven.

Ga je het een tijdje niet gebruiken dan is het aan te raden het tuig volledig uit elkaar te halen. Als het heel koud is, zal het vet hard blijven dus kun je het best in een verwarmde ruimte werken. De metalen delen kun je inwrijven met metaalpolish, je kunt het best even informeren bij de ruitershop welke geschikt is voor tuigen. Sommige polish geeft namelijk vlekken en verkleuring van het leder. Hang het leder niet boven de verwarming om te drogen of in de zon maar laat het geleidelijk aan droog waaien in de buitenlucht. Maak je leidsel of teugels niet schoon met zadelzeep anders worden ze te glad en verlies je de grip bij vochtig weer. Zuivere ricinusolie, die je bij de apotheker/drogist kunt kopen, is ideaal om de leidsels en teugels mee in te smeren. Deze olie wordt goed opgenomen door het leer en is daarna niet te vettig. Leg je spullen na het poetsen in een verwarmde ruimte (niet te warm) die goed verlucht wordt. Dek ze af om ze te beschermen tegen stof.

schoen crème verwarmt, trekt het beter in het leer. Tenslotte oppoetsen met een panty zorgt voor wat extra glans.

83. Onderhoud lederen rijlaarzen

Lederen rijlaarzen kan je gewoon poetsen met schoen crème. Als je de

Overigen

84. Halster vasthouden

Een halster moet goed passen. Een verstelbaar halster verdient de voorkeur. In het halstertouw kun je aan het eind ervan een knoop leggen voor extra grip.

Houd het halster nooit bij de neusriem vast. Als je paard trekt kun je met je vingers klem blijven zitten en jezelf flink bezeren. Het paard kan in paniek raken.

Wind het halstertouw nooit om je hand. Net zoals bij het voorgaande kun je hierdoor flink in de problemen komen als het paard trekt of schrikt terwijl je hand vast blijft hangen. Draag handschoenen om je hand te beschermen en meer grip te hebben. Er zijn speciale handschoenen te verkrijgen met anti-slip.

85. Panieksluitingen

Het is van groot belang dat je na een ongeval of panieksituatie je paard vlug kunt uitspannen. Een goed zakmes bij hebben is voor elke koetsier een must. In het ergste geval zal je tuig op een paar plaatsen doorgesneden moeten worden. Om te voorkomen dat ook je strengen doorgesneden moeten worden, raden we je aan panieksluitingen te gebruiken. Let wel op! Als er spanning op de strengen staat, krijg je ze met hand bijna niet los. In dit geval is een hoevenkrabber de ideale

uitkomst om via het ringetje de sluiting los te maken.

Panieksluitingen maken het in- en uitspannen ook een stuk makkelijker. Gebruik panieksluitingen van een goed merk deze kosten iets meer maar garanderen wel de kwaliteit.

86. Paard in onweer

Fel flikkerende bliksem, het rollen van de donder en het hard neervallen van regen of hagel kan paarden angstig maken, waardoor ze op hol kunnen slaan. Het beste is om tijdens noodweer ergens te schuilen en te wachten tot het voorbij is. Ga in geen geval onder een boom schuilen want je zou de eerste niet zijn die onder een boom staat die getroffen wordt door een blikseminslag. Als er geen geschikte schuilplaats is, rijdt dan zachtjes door, vooral niet te snel. Als je ondanks alles merkt dat het paard toch te onrustig worden, kan je het best voor het paard gaan staan en een jas of deken over het hoofd doen. Gelukkig zijn de weersvoorspellingen in deze tijd makkelijk op te zoeken en kan je er van te voren rekening mee houden.

87. Rugriem

Meestal is het een heel gefriemel om bij een tuig de rugriem aan het schoftje te bevestigen.

Normaal moet je eerst de stoot losmaken en dan door het schoftje halen en vastmaken met het risico dat je voor de zoveelste keer het kapje kwijt bent... Wij gebruiken een karabijnhaakje (kost ongeveer € 2,50) waar we de rugriem doorheen gehaald hebben zodat we enkel de haak nog maar in de ring van het schoftje hoeven te klikken. Je hoeft de riem maar een keer af te stellen (afstand van ongeveer vier vingers tussen rug en riem) en daarna hoeft je alleen nog maar vast of los te klikken. De moeite waard!

88. Maattabel voor deken
Welke maat van deken heeft je paard eigenlijk? Om het je makkelijk te maken, geven we onderstaand tabelletje. Let wel op dit is enkel een richtlijn.

A Stokmaat in cm.

B Bovenlengte van schoft tot staartwortel.

C Onderlengte van deken (= maat).

A	B	C
115-120	95 cm	145cm
121-130	105 cm	155cm
131-140	115 cm	165 cm
141-150	125 cm	175 cm
151-160	135 cm	185 cm
161-170	145 cm	195 cm
171-180	155 cm	205 cm

Een deken is beter iets ruimer dan aan de kleine kant.

89. Fietsbel op de koets
Een fietsbel op de koets kan heel makkelijk zijn voor het waarschuwen van fietsers of voetgangers. Bevestig de bel bijvoorbeeld dicht bij het rempedaal, zodat je de bel met je voet kan laten rinkelen. Je houdt dan je handen vrij voor het menwerk.

90. Veilige buitenrit
Lekker samen met je paard genieten van een buitenrit is leuk! Een paar tips:

Draag de noodzakelijke veiligheidsuitrusting en vooral een cap die aan de veiligheidsvoorschriften voldoet.

Neem een mobiele telefoon mee, maar zet het geluid uit.

Plan je route. Loop de route eventueel voordat je hem rijdt. Hierdoor kan je zien waar je extra moet opletten en eventueel een alternatieve route zoeken bij gevaarlijke punten.

Zorg dat jij je huiswerk met het paard hebt gedaan. Daarmee bedoel ik dat je paard moet luisteren en

respect voor je moet hebben voordat je nog maar aan een buitenrit denkt. Oefen thuis 'gevaren' zoals tractoren. Je kan hem beter hier er vertrouwd mee maken dan ergens op een plaats waar jij en je paard zich niet thuis voelen.

Ga niet alleen. Neem iemand mee.

Wees geen passagier. Rij je paard actief, maar denk er wel aan dat het voor beiden zowel plezier als werk betekent.

91. Het gebruik van een praam

Een praam is een stok van 20 tot 50 centimeter met een lus van touw. De praam wordt vaak gebruikt bij paarden die onrustig zijn bij een behandeling van de dierenarts, de hoofsmid of bij het scheren. De lus wordt over de bovenlip van het paard geschoven en dan aangedraaid. Het paard wordt rustiger en laat meer toe dan zonder praam. Door de bovenlip zo strak af te binden, komt endorfine vrij. Endorfine is een soort morfine, die het paard zelf aanmaakt. Het werkt pijnstillend en geeft het paard een prettig gevoel.

92. Voorrangsregels in de manege

Het kan in sommige manegebakken flink druk zijn tijdens bijvoorbeeld het inrijden van de paarden. Om ongelukjes te voorkomen zijn er voorrangsregels. Deze regels gelden zowel in de manegebak als op het voorterrein bij wedstrijden. Een belangrijke voorrangsregel is dat wie

op de linkerhand rijdt altijd voorrang heeft. Voorrang betekent dat je op de hoefslag mag rijden. Je moet dus eigenlijk zo rijden dat je elkaar de linkerhand zou kunnen geven.

Degene die in de snelste gang rijdt, heeft de hoefslag. Dus als je galoppeert, ga je buiten om iemand die draaft. Als je stapt met je paard neem je steeds de binnenhoefslag. Wie op de hoefslag rijdt heeft voorrang op iemand die bijvoorbeeld een volte rijdt of een ander figuur.

93. Verveling op stal

Vanwege het slechte weer staan paarden in de winter vaak langer op stal. Dit is natuurlijk hartstikke saai en daarom moet je zorgen voor afleiding. Een extra plakje stro of hooi mag altijd. Je paard heeft dan wat te doen. Je kan ook een berkenboomstammetje in de stal te leggen of hangen. De meeste paarden vinden het fijn om hierop te knabbelen en het kan geen kwaad. Sommige paarden vinden het leuk als je een skippybal in hun stal hangt. Ze kunnen er lekker tegen boksen en zo hun tijd een beetje opvullen. Je kunt ook makkelijk zelf een snoeptonnetje maken. Neem een stevig, goed af te sluiten kunststof tonnetje. Maak in het midden van de zijkant van het tonnetje een gaatje met een doorsnee van 4 à 5 cm. Doe er wat grotere brokken of paardensnoepjes in. Door met het tonnetje te rollen, vallen er brokjes uit. Zo is je paard uren bezig. Tijdens een bezoek bij een stalhouderij zag ik dat ze daar plastic flessen aan een touw hadden opgehangen. In de zomer wreven de paarden ertegen

om de vliegen van het gezicht te krijgen en in de winter konden ze ermee spelen. Eventueel kun je er een beetje water indoen om ze wat beter te laten hangen. Hang ze niet te laag; je paard zou erin verstrikt kunnen raken. Ook een soepele verkeerskegel, je weet wel zo'n fel oranje ding dat ze gebruiken bij wegwerkzaamheden, blijkt bij verschillende paarden heel goed te helpen tegen verveling. Een soepele versie is het veiligst omdat harde kunststof kan versplinteren en het paard verwonden. Het paard kan het door de stal heen schoppen of lekker pletten. Zo kun je je paard op een morgen tegenkomen met een toeter in de mond, leuk gezicht... Let wel op! Natuurlijk is het niet altijd zonder risico om allerlei dingen te verzinnen tegen verveling in de stal. Je moet er altijd op letten dat een paard zich eventueel ook kan verwonden, dingen kapot bijten, dingen inslikken en dergelijke. Bedenk wat er mis kan gaan en beperk de risico's. Dagelijkse beweging, aandacht en liefde is de beste remedie tegen verveling.

94. Uit rijden gaan Je kan een onervaren paard meer zelfvertrouwen geven bij een buitenrit door samen te rijden met een paard dat kalm en verkeersmak is. Dit is ook voor jezelf een prettiger gevoel. Er is iemand bij je die kan ingrijpen indien nodig. Je paard zoekt steun bij het andere paard (kuddedier) en reageert minder impulsief. Door dit alles zal de rit een stuk meer in ontspanning verlopen voor ruiter en paard.

95. Stilstaan bij het opstijgen

Als een paard niet stilstaat tijdens het opstijgen, zet je het paard met zijn neus richting een muur. Laat iemand de neusriem van het paard vasthouden, terwijl jij zonder het paard te hinderen opstijgt.

96. Een nieuw paard bij je paard(en) zetten

Als je meerdere paarden bij elkaar hebt staan, zal het je wel duidelijk zijn dat er een hiërarchie is tussen deze paarden. Er is er eentje de baas. Vaak is dit het oudste of in ieder geval het eerste paard dat bij jou op stal kwam. Na verloop van tijd, afhankelijk van het karakter van de paarden die erbij komen, kan er een verschuiving in 'rang' komen. Als je dit weet dan zal het je ook duidelijk zijn dat het niet verstandig is om zomaar een 'vreemd' paard bij de anderen te zetten. Het paard wordt als indringer gezien en dat zal ook duidelijk gemaakt worden. De confrontatie kan ernstige gevolgen hebben. Een nieuw paard zet je daarom het best even apart van de andere paarden. Dit heeft verschillende voordelen:

Het paard kan de indrukken verwerken die het op deed tijdens de verhuizing.

Het kan dus tot rust komen en wennen aan zijn nieuwe omgeving.

Eventuele ziektes worden niet rechtstreeks overgedragen op de andere paarden.

Het is voor jou makkelijker om het vertrouwen van het nieuwe paard te winnen en een band op te bouwen.

De andere paarden kunnen wennen aan de aanwezigheid van een nieuw paard.

Wees er maar zeker van dat ze weet hebben van zijn of haar aanwezigheid. Het zou kunnen dat er in het begin wat geïmponeerd wordt. Staarten omhoog en briesend heen en weer zwevend langs de omheining draven. De duur van deze periode is afhankelijk van wat je ziet. Het kan een paar dagen duren, misschien wel een paar weken. Als de paarden niet meer onder de indruk zijn van elkaars aanwezigheid kan je ze dichterbij elkaar brengen. Wij maken gebruik van een strook niemandsland als buffer. Dit zijn twee scheidingen van schrikdraad. Het best drie draden, zodat ze er niet onder, overheen of tussendoor kunnen glippen om bij elkaar te komen. Gaat het ogenschijnlijk goed dan neem je één afscheiding weg zodat de paarden nog steeds niet bij elkaar kunnen komen maar al wel snuffelend contact kunnen hebben. Het zou kunnen dat het macho gedrag weer van voren af aan begint. Op een gegeven ogenblik zie je rust komen en zoeken ze voorzichtig toenadering. Uiteindelijk wordt de laatste draad weggenomen.

Wij geven de paarden allemaal een eigen hoopje hooi voordat we de draad wegnemen. Als nu zou blijken dat er een paard is dat het nieuwe paard maar niet wil aanvaarden dan kan je het best dat paard even apart zetten van de groep en daarna alles weer herhalen tot het goed gaat.

97. Kauwen kalmeert Van kauwen wordt een paard kalm. Dit komt omdat hij zijn adem dan niet in kan houden. Hij ademt tijdens het kauwen dieper en rustiger en wordt daardoor vanzelf kalmer. Je kunt bijvoorbeeld een paard dat onrustig is bij het opstijgen een lekkernij geven. Zo wordt het opstijgen voor het paard en voor jou aangenamer.

98. IJskoud bit Paarden vinden het niet prettig om in de winter een ijskoud bit in hun mond te krijgen. Bewaar het hoofdstel daarom in een verwarmde ruimte of houdt het bit voor het optomen even onder een warme kraan of verwarm het met je hand.

99. Singel

■ Zowel bij het zadel als bij het schoftje van een tuig bij het aangespannen rijden heb je een singel. In beide gevallen is het belangrijk dat je erop let dat de huid onder de singel glad is. Als de huid dubbel zit, heb je kans op huidbeschadigingen. Je begrijpt dat dit ook pijn kan doen en dat je paard hierop kan reageren tijdens de rit. Controleer daarom altijd even of de singel goed zit. Ook na het rijden, controleer je best even de huid. Door, nadat je de singel vastgemaakt hebt, de voorbenen van het paard op te tillen en zachtjes naar voren te trekken, zorg je ervoor dat de huid recht getrokken wordt. Let er ook op dat de singel schoon is, zand of haartjes kunnen gaan schuren tijdens het rijden en voor huidirritaties zorgen.

100. PET-fles

■ Wist je dat een plastic fles of PET-fles ook makkelijk kan zijn in de stal? Ik heb ze al vaker in stallen zien hangen aan een touwtje. Paarden spelen ermee, waardoor de kans op verveling kleiner worden. Je kan de fles ook gebruiken om je

laarzen in de juiste vorm te houden. Geen dure laarzenspanners, maar gewoon een fles erin en je laars blijft ook mooi rechtop staan! Voederschap weer kwijt? Geen probleem! Je kan uit de plastic fles heel makkelijk een schep snijden. De hals gebruik je als handvat en de onderkant snijdt je er zo af dat je er flink wat voer mee kan scheppen. Trechtertje nodig omdat bijvoorbeeld je bus met manenspray lekt en overgegoten moet worden? Snij de bodem van de plastic fles af, draai de fles om en je hebt een trechtertje! Lekker makkelijk zo'n fles op stal!

101. Penning

■ Laat metalen (honden)penningen maken met je naam, adres en telefoonnummer. Maak deze penningen aan het tuig of hoofdstel en zadel van je paard. Als je paard losbreekt tijdens een buitenrit weet de persoon die hem vangt met wie hij contact op moet nemen.

Nog niet genoeg paardentips?

Kijk op onze website

www.paardentips.com

voor nog veel meer informatie en interessante paardenboeken.

Wie zijn wij?

Wij, Rudi en Nanny van den Dijck, zijn twee 'paardenfreaks' in hart en nieren. Alle mogelijkheden om meer te weten te komen over onze gezamenlijke hobby grijpen wij aan. We volgen cursussen en clinics. Bezoeken beurzen en wedstrijden in het binnen- en buitenland en bovendien lezen we ontzettend veel.

Om alle kennis die we gaandeweg opgedaan hebben ook voor jou toegankelijk te maken, zijn we in 2002 begonnen met een gratis email magazine Paardentips. We willen nuttige, bruikbare informatie en wetenswaardigheden bieden waar elke paardenliefhebber wat aan heeft.

Paardentips Magazine is ondertussen een begrip geworden onder de paardenvrienden en wordt maandelijks door duizenden mensen gelezen. Het gratis tweewekelijkse mailmagazine staat altijd boordevol tips en informatie over paardrijden en paarden in het algemeen en er worden boeken en producten besproken.

Gratis Paardentips Magazine

Nuttige tips, advies, leuke verhalen, boekentips, weetjes en nog veel meer over paarden...

Gratis digitaal magazine twee keer per maand in je mailbox!

Schrijf je nu in op www.paardentips.com en ontvang binnen 15 minuten je eerste magazine!

Paardentips.com

We hopen je nog vaker te ontmoeten via ons Paardentips Magazine, tot dan!

Rudi en Nanny van den Dijck
www.paardentips.com